

Návrh Ústavy: průvodce pro občany*

Evropská komise

Generální sekretariát

Pracovní skupina „Budoucnost Unie a institucionální otázky“

*Tento text byl vypracován jako dokument určený k čistě informačním účelům a nemusí proto nutně vyjadřovat stanovisko evropských institucí. Tento text je založen na návrhu Ústavy, který byl předložen Evropské radě v Soluni 20. června 2003. Tento text může být později novelizován.

Návrh Ústavy: průvodce pro občany¹

„Ačkoli evropské národy zůstávají i nadále hrdé na svoji národní identitu a historii, jsou současně odhodlány překonat vše, co je v minulosti rozdělovalo, a ve spojení užším než kdy dříve najít společný osud.“

Úryvek z preambule návrhu Ústavy

1. PŮVOD A VÝVOJ NÁVRHU ÚSTAVY

Historie Evropské unie byla v posledních 15 letech poznamenána sérií změn evropských smluv. Každá z nich byla připravena mezivládní konferencí (MVK), na které spolu po dobu několika měsíců zasedali zástupci vlád členských států. Do práce MVK byla zapojena také Komise a Evropský parlament.

Jednotný evropský akt, který byl podepsán v únoru 1986, umožnil Unii vytvořit jednotný trh a zavést na svém území volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, z něhož v současné době těží podnikatelé a běžní občané Evropy.

Maastrichtská smlouva, která byla podepsána o šest let později, umožnila Unii pokrok v několika oblastech: zavedení jednotné měny, společné zahraniční politiky a spolupráce v oblasti justice a vnitra.

Po Maastrichtu však další vývoj evropské politické unie začal ztrácet svou hybnou sílu. Ačkoli dvě mezivládní konference, které vedly k podepsání **Smluv v Amsterodamu (1997) a Nice (2001)**, byly poměrně úspěšné, byly poznamenány slabou politickou rozhodností a mnoho institucionálních otázek, které byly nesmírně důležité díky blížícímu se rozšíření Unie, zůstalo nezodpovězeno. (Jak zajistit hladký chod Unie mající 25 členských států, jak zajistit legitimitu institucí, které zastupují jak státy, tak obyvatele Evropy.)

Když v prosinci roku 2000 dospěly hlavy států a vlád 15 členských států, které se sešly v Nice, k dohodě o revizi smluv, cítily potřebu uskutečnit institucionální reformu, o níž se mnozí z nich domnívali, že byla ve Smlouvě z Nice vyjádřena příliš nesměle. Evropská rada proto zahájila **širší a zevrubnější diskusi o budoucnosti Unie** s cílem dospět k další revizi smluv.

Jeden rok po Nice se Evropská rada sešla v **Laekenu**, kde 15. prosince 2001 přijala *Deklaraci o budoucnosti Evropské unie*, která Unii zavazovala k tomu, aby se stala demokratičtější, transparentnější a efektivnější a aby připravila cestu Ústavě, která naplní očekávání obyvatel Evropy.

Metoda, která byla při revizi smluv dosud používána, byla podrobena

Pravidelná revize smluv

Potřeba institucionální reformy pro rozšířenou Unii

Podnět ze strany Evropské rady v Nice

Laekenská deklarace

Konvent: nová,

¹ Tento text byl vypracován jako dokument určený k čistě informačním účelům a nemusí proto nutně vyjadřovat stanovisko evropských institucí. Tento text je založen na návrhu Ústavy, který byl předložen Evropské radě v Soluni 20. června 2003. Tento text může být později novelizován.

<p>rozsáhlé kritice. Evropská integrace se týká všech našich občanů. O klíčových fázích jejího vývoje se nemůže nadále rozhodovat za zavřenými dveřmi na mezivládních konferencích, jichž se mohou zúčastnit pouze vedoucí představitelé členských států. Aby byla následující mezivládní konference co nejprůhlednější a měla co nejširší záběr, rozhodla Evropská rada o svolání konventu, na němž by se sešli zástupci hlavních stran zúčastněných v debatě: představitelé vlád 15 členských a 13 kandidátských států, zástupci jejich národních parlamentů, zástupci Evropského parlamentu a Evropské komise, 13 pozorovatelů z Výboru regionů a Hospodářského a sociálního výboru, společně se zástupci evropských partnerů ze sociální sféry a Evropským ombudsmanem. Metoda konventu poprvé umožnila vyjádřit všechny evropské i národní postoje v široké, otevřené a transparentní debatě.</p>	<p><i>otevřenější a průhlednější metoda revize smluv</i></p>
<p>Mandát 150 členů konventu a jejich zástupců pod předsednictvím pana Giscarda d'Estainga byl stanoven Evropskou radou v Laekenu. Cílem bylo projednání zásadních otázek budoucího vývoje Unie a nalezení odpovědí, které by měly být prezentovány v dokumentu, jenž se stane výchozím bodem pro jednání MVK, která, jak stanoví Smlouva o Evropské unii, bude přijímat konečná rozhodnutí. Evropská rada v Laekenu identifikovala některé otázky, např. jak zajistit lepší rozdělení pravomocí Unie, jak zjednodušit nástroje, jejichž prostřednictvím Unie jedná, jak poskytnout lepší záruku demokracie, průhlednosti a efektivnosti Evropské unie, jak zjednodušit současné smlouvy a zda by toto zjednodušení mohlo připravit cestu pro přijetí Evropské ústavy.</p>	<p><i>Mandát konventu: odpovědět na různé otázky související s budoucností Evropy</i></p>
<p>Řízením diskusí v konventu bylo pověřeno Předsednictvo sestavené z dvanácti předních osobností. Byli to: předseda, pan Giscard d'Estaing, dva místopředsedové, pánové Amato a Dehaene, zástupci vlád tří členských států, které měly předsednictví v Radě v době konání konventu, dva zástupci národních parlamentů, dva zástupci Evropského parlamentu a dva zástupci Komise (pánové Barnier a Vitorino). K účasti na zasedáních rovněž přizván zástupce slovinského parlamentu.</p>	<p><i>Organizace práce v rámci konventu: práce řídilo předsednictvo vedené předsedou, panem Giscardem d'Estaingem</i></p>
<p>První zasedání konventu se konalo 28. února 2002. Během období 15 měsíců se konvent scházel na plenárních zasedáních trvajících dva až tři dny a konaných dvakrát až třikrát v měsíci v prostorách Evropského parlamentu v Bruselu. Souběžně s plenárními zasedáními konventu rovněž probíhala práce pracovních skupin nebo koncepčních skupin vedených členem Předsednictva a zaměřených na řadu specifických otázek.</p>	<p><i>Plenární schůze a pracovní skupiny</i></p>
<p>Pro zajištění větší průhlednosti byly na webových stránkách konventu (http://european-convention.eu.int) zveřejňovány příspěvky členů konventu, zápisy z jednání a návrhy projednávaných textů.</p>	<p><i>Webové stránky</i></p>
<p>V zájmu co nejširší diskuse a zapojení všech občanů Evropy byla</p>	<p><i>Fórum pro občanskou</i></p>

<p>jedna z plenárních zasedání konventu věnována občanské společnosti. Kontaktní skupiny společně s pracovními skupinami také umožnily organizacím občanské společnosti vyjádřit své názory.</p> <p>Pro tyto organizace (partneři ze sociální sféry, podnikatelské kruhy, nevládní organizace, akademickou obec, atd.) bylo otevřeno fórum, které mělo možnost zveřejňovat své příspěvky k debatě o budoucnosti Evropské unie na zvláštních webových stránkách (http://europa.eu.int/futurum/forum_convention).</p> <p>Po více než roce diskusí došel konvent ke konsensu o návrhu Ústavy, který byl následně předán Evropské radě.</p> <p>Pan Giscard d'Estaing předložil výsledky práce konventu Evropské radě v Soluni 20. června 2003.</p> <p>Text předložený konventem je návrh, který má sloužit jako základ pro práci mezivládní konference, ve které budou zasedat zástupci vlád, Evropské komise a Evropského parlamentu a která bude zahájena v říjnu 2003 před přijetím konečných rozhodnutí.</p>	<p><i>společnost</i></p> <p><i>Konsensus konventu o předložení návrhu Ústavy v rámci přípravy na mezivládní konferenci</i></p>
---	--

2. JAK NÁVRH ÚSTAVY VYPADÁ?

<p>Návrh Ústavy předkládá jediný text, který by měl v zájmu čitelnosti a jasnosti nahradit všechny existující <i>Smlouvy</i>.</p> <p>Návrh Ústavy se skládá ze čtyř částí.</p> <p>Část I obsahuje ustanovení, která definují Unii, cíle, pravomoci, rozhodovací postupy a instituce.</p> <p>Charta základních práv, která byla slavnostně vyhlášena Evropskou radou v Nice v prosinci 2000, byla začleněna do návrhu Evropské ústavy jako Část II.</p> <p>Část III návrhu Ústavy se zaměřuje na politiky a činnost Unie a zahrnuje mnohá z ustanovení současných <i>Smluv</i>.</p> <p>Část IV obsahuje závěrečná ustanovení, včetně postupů pro přijímání a revizi této Ústavy.</p>	<p><i>Jediný text – Evropská ústava</i></p> <p><i>Čtyři části:</i></p> <p><i>I. Základní institucionální ustanovení</i></p> <p><i>II. Charta základních práv</i></p> <p><i>III. Politika Unie</i></p> <p><i>IV. Závěrečná ustanovení</i></p>
--	--

3. ÚSTAVA PRO OBČANY EVROPY

3.1. Hodnoty a cíle Unie

Návrh evropské **ústavy** zakládá Evropskou unii jako **unii národů a států Evropy**. Tato unie je otevřená všem evropským státům, které uznávají její hodnoty a zavážou se je prosazovat společně s ostatními členskými státy.

Unie národů a států

Návrh Ústavy stanoví hodnoty, na nichž je Evropská unie založená: úctu k **lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti, právnímu státu** a úctu k **lidským právům**. Tyto hodnoty jsou sdíleny členskými státy ve společnosti, pro niž je typický **pluralismus, tolerance, spravedlnost, solidarita a nediskriminace**.

Hodnoty Unie

Unie zaručuje v rámci celého svého území **volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu** a **svobodu zakládání společností**. Ústava zakazuje jakoukoli **diskriminaci** založenou na **národnosti**.

Základní svobody a nediskriminace

Cílem Unie je **prosazování míru, jejích hodnot a blaha jejích národů**. Unie svým občanům nabízí svobodu, bezpečnost, spravedlnost a jednotný trh s volnou a ničím nenarušovanou soutěží. Unie pracuje s cílem vytvořit Evropu s **trvale udržitelným rozvojem**, založenou na vyrovnaném ekonomickém růstu, vysoce konkurenční sociálně tržní ekonomice, vysoké úrovni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje **vědecký a technický pokrok**, přijímá opatření k odstranění **diskriminace** a prosazuje **spravedlnost a sociální ochranu, rovnost pohlaví, solidaritu mezi generacemi** a ochranu **práv dítěte**. Unie prosazuje **ekonomickou, sociální a územní soudržnost a solidaritu** mezi svými členskými státy.

Cíle Unie

Aby Unie byla schopná těchto cílů dosáhnout, má **pravomoci**, které jí členské státy udělují v Ústavě. Tyto pravomoci jsou vykonávány prostřednictvím **metod Společenství** a specifickými nástroji definovanými v **jednotném institucionálním rámci**.

Nástroje k dosažení cílů Unie

Unie respektuje **národní identitu** svých členských států, včetně jejich příslušných místních a regionálních autonomií. Respektuje **základní funkce státu**, včetně těch, které zajišťují územní celistvost, udržování právního řádu a zajišťování vnitřní bezpečnosti. Na základě **principu korektní spolupráce** si Unie a členské státy pomáhají v plnění úkolů vycházejících z Ústavy, při čemž se navzájem plně respektují. Členské státy pomáhají Unii plnit její poslání a zdržet se jakýchkoliv opatření, která by mohla ohrozit dosažení cílů Ústavy.

Unie a členské státy

Unie má **právní subjektivitu**, která jí umožňuje prosazovat a podporovat její hodnoty a zájmy na mezinárodním poli. Přispívá k **míru, bezpečnosti a trvale udržitelnému rozvoji** naší planety,

Unie a zbytek světa

solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, **volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení chudoby, ochraně lidských práv**, zejména potom **práv dítěte**, a dále přispívá k respektování **mezinárodního práva** a jeho konsolidaci.

3.2. Evropské občanství a základní práva

3.2.1. Evropské občanství

Evropské občanství nenahrazuje občanství národní, pouze ho doplňuje.

Občanství v Unii doplňuje národní občanství

Návrh Ústavy jasně prosazuje práva, která vycházejí z občanství: právo **volného pobytu a pohybu**, právo **volit a kandidovat ve volbách do Evropského parlamentu a v komunálních volbách**, právo na **diplomatickou a konzulární ochranu**, právo podávat **petice Evropskému parlamentu**, právo **postupovat záležitosti Evropskému ombudsmanovi a psát institucím v libovolném jazyce Evropské unie** a obdržet odpověď v tomtéž jazyce.

Seznam práv občanů Unie

Výše zmíněný výčet není v žádném případě vyčerpávající. Další práva občanů Unie jsou zachycena ve zvláštním kapitole návrhu Ústavy, který se věnuje „demokratickému životu v Unii“. Tato kapitola souvisí s právem účastnit se **demokratického života** a právem mít neomezený **přístup k dokumentům**.

Část Ústavy je věnována demokratickému životu

3.2.2. Základní práva

Minulým konventem byl odsouhlasen text **Charty základních práv**, která byla slavnostně vyhlášena 8. prosince 2000 Evropským parlamentem, Radou a Komisí. Charta ale nebyla součástí evropských smluv a proto neměla žádnou právně závaznou účinnost.

Charta základních práv je nedílnou součástí Evropské ústavy

V tomto ohledu přináší návrh Ústavy důležitou změnu, která Unii poskytuje možnost mít vlastní **právní kodex**. Charta je do návrhu Ústavy začleněna jako Část II. Ustanovení této části mají závaznou právní účinnost, což ale neznamená rozšíření pravomocí Unie.

Instituce, orgány a agentury Unie musí respektovat práva zakotvená v Chartě. Stejně závazky se týkají členských států při implementaci legislativy Unie. Dodržování Charty bude zajišťovat Soudní dvůr.

Obsah Charty neprodělal žádné změny oproti textu navrženému

minulým konventem a došlo pouze k úpravě její formy.

Obsah Charty je širší než obsah **Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EULP)**, která byla podepsána v Římě 4. listopadu 1950 a která byla ratifikována všemi členskými státy Unie. Zatímco se Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod omezuje na práva občanská a politická, Charta základních práv pokrývá i další oblasti jako je právo na řádnou administrativu, sociální práva pracovníků, ochrana osobních údajů a bioetika.

V současných *Smlouvách* není žádné ustanovení, které by Unii zavazovalo k dodržování EULP, zatímco v návrhu Ústavy je výslovně uvedeno, že Unie bude usilovat o její dodržování. Co se týče začlenění Charty do Ústavy, dodržování EULP neznamena změnu pravomocí Unie, které jsou definovány v Ústavě. Plné začlenění Charty a dodržování Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod se navzájem spíše doplňují, než aby se nahrazovaly.

Budoucí přistoupení Unie k Evropské úmluvě o lidských právech

3.3. Co kdo v Unii dělá? Ujasnění pravomocí

Návrh Ústavy jasně stanoví oblasti, ve kterých členské státy **převědly pravomoci jednat na Unii**, a dále zahrnuje **klasifikaci pravomocí Unie**.

Klasifikace pravomocí

První kategorie zahrnuje velice specifické oblasti, ve kterých jedná Unie sama jménem všech členských států. Toto jsou „**výhradní pravomoci**“ Unie. Jednání na úrovni Unie je v těchto záležitostech v zásadě efektivnější než roztříštěná jednání jednotlivých členských států. Tyto oblasti výhradních pravomocí zahrnují hospodářskou soutěž v rámci vnitřního trhu nebo obchod se třetími zeměmi.

Výhradní pravomoci Unie

Druhá kategorie seskupuje oblasti, v nichž Unie jedná za předpokladu, že její akce znamená přidanou hodnotu k jednání jednotlivých členských států, někdy na velmi detailní úrovni. Tato jednání jsou označována jako „**sdílené pravomoci**“. Zahrnují hlavní politiky, jako např. vnitřní trh, společnou zemědělskou politiku, dopravu, životní prostředí, azyl a imigraci a soudní a policejní spolupráci.

Sdílené pravomoci

V případě třetí kategorie pravomocí jedná Unie jenom za účelem **podpory jednání členských států**, které si tímto zachovávají značnou míru svobody jednání a primární zodpovědnost za řízení ve vztahu ke svým občanům. V těchto oblastech Unie nemůže zasahovat do národní legislativy. Jedná se například o oblast kultury, vzdělání, sportu či civilní ochrany.

Oblasti podpůrné činnosti Unie

V jiných oblastech, jako např. v hospodářské politice a politice

Koordinace národních

<p>zaměstnanosti, považují členské státy za nutné, aby Unie koordinovala jejich národní politiky. V těchto oblastech, na rozdíl od výše zmíněných kategorií pravomocí, nejsou zapotřebí zákony, ale je nutné zajistit, aby všechny členské státy směřovaly ke stejnému cíli, a to ke zvyšování efektivity.</p> <p>V neposlední řadě může Unie uplatňovat společnou zahraniční a bezpečnostní politiku založenou na solidaritě členských států.</p> <p>Aby byla zaručena pružnost systému, je zde odstavec, který Radě umožňuje zaplnit mezery v pravomocích převedených na Unii, kdykoli se jednání na úrovni Unie ukáže být nezbytné k dosažení některého z cílů stanovených Ústavou. V těchto případech Rada přijímá jednomyslné rozhodnutí poté, co byl daný krok schválen Evropským parlamentem.</p>	<p><i>politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti</i></p> <p><i>Společná zahraniční a bezpečnostní politika</i></p> <p><i>Odstavec zajišťující pružnost doplňuje klasifikaci pravomocí Unie</i></p>
--	--

3.4. Princip subsidiarity: zajištění řádného výkonu pravomocí

<p>Princip subsidiarity je navržen tak, aby se zajistilo, že kdykoli Unie vykonává své pravomoci, jedná pouze v té míře, v jaké je její jednání skutečně potřebné a v jaké skutečně přidává hodnotu k jednání jednotlivých členských států. Princip subsidiarity byl vytvořen proto, aby rozhodnutí byla přijímána co možná nejbliže k lidem a neustále se kontrolovalo, zda opatření přijímaná na úrovni Společenství jsou odůvodněná vzhledem k těm, která mohou být přijata na národní, regionální a místní úrovni. Princip proporcionality se zaměřuje na stejný cíl, tj. zajištění řádného výkonu pravomocí, a stanoví, že obsah a forma opatření přijatých na úrovni Unie nesmí zacházet dále, než je nutné v zájmu dosažení cílů Smlouvy.</p> <p>Návrh Ústavy posiluje uplatnění obou principů. Když Komise podává návrh, musí vysvětlit způsob, jakým vzala tyto dva principy v potaz. Poprvé v historii může každý národní parlament návrhy znovu prověřit a vydat odůvodněné stanovisko, pokud se domnívá, že princip subsidiarity nebyl dodržen. Pokud má stejný názor jedna třetina všech národních parlamentů, Komise musí svůj návrh revidovat.</p> <p>Poslední úroveň kontroly je spuštěna při přijímání zákona: právo odvolat se k Soudnímu dvoru.</p>	<p><i>Principy subsidiarity a proporcionality</i></p> <p><i>Nový mechanismus pro zajištění dodržování principu subsidiarity</i></p> <p><i>...a kontrola pravomocí</i></p>
--	---

3.5. Legitimní a demokratická Unie

Návrh Ústavy jako první definuje **demokratické základy** Unie a sjednocuje jejich hmatatelné vyjádření.

Demokratická účast jako základní stavební kámen Unie

Návrh Ústavy stanoví nové povinnosti institucí související se **zapojením občanské společnosti do diskuse, průhledností**, přístupem k dokumentům a zacházením s osobními údaji. Kromě toho je v Ústavě zakotvená úloha **partnerů ze sociální sféry a církví**. Navíc podpisy milionu občanů by mohly přimět Komisi k vypracování nového návrhu.

Jak dosáhnout lepší demokratické účasti

Poslanci národních parlamentů, kterých byla v konventu většina, přiměli ostatní účastníky k tomu, aby hledali způsoby posílení úlohy **národních parlamentů** v evropské integraci. **Transparentnost** práce **Rady** umožní parlamentům lépe sledovat pozice svých vlád v Radě a **mechanismus „včasného varování“** v souvislosti s **dodržováním principu subsidiarity** jim dále umožní přímo ovlivňovat legislativní proces. Lepší meziparlamentní spolupráce dále posílí úlohu parlamentů v rámci Unie.

Výraznější úloha národních parlamentů

3.6. Členství v Unii

K tomu, aby se kterýkoli evropský stát mohl stát členem Unie, musí **respektovat její hodnoty**.

Vstup do Unie: povinnost respektovat společné hodnoty

Přistoupení státu do Unie vyžaduje **jednomyslné** rozhodnutí Rady, schválení Evropského parlamentu a ratifikaci smlouvy o přistoupení všemi členskými zeměmi.

Na základě jednomyslného rozhodnutí (do něhož se nepočítá příslušný stát) a schválení Evropským parlamentem (který tak musí rozhodnout dvouřetinovou většinou), může Rada označit **závažné a trvalé porušování hodnot uznávaných Unií** ze strany členského státu a poté může kvalifikovanou většinou pozastavit práva příslušného členského státu.

Pozastavení práv v případě porušování hodnot Unie

Kterýkoli členský stát se může v souladu se svými institucionálními pravidly rozhodnout – a to je novinka zavedená návrhem Ústavy – **vystoupit z Unie**. Vztahy tohoto státu se v tomto případě budou řídit smlouvou uzavřenou mezi tímto státem a Unií, zastupovanou v tomto případě Radou, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po schválení Evropským parlamentem.

Zavedení možnosti vystoupit z Unie v Ústavě

4. INSTITUCE A EVROPSKÝ PROJEKT

K realizaci evropského projektu a k tomu, aby Unie mohla dosáhnout svých cílů, je zapotřebí účinný a legitimní institucionální rámec. Tato dvojí potřeba je ještě výraznější v případě rozšířené Unie složené z 25 a více členských států. Návrh Ústavy zahrnuje všechny existující institucionální ustanovení a zavádí dvě nové institucionální funkce: stálější předsednictví v Evropské radě a evropského ministra zahraničních věcí.

4.1.1. *Institucionální rámec Unie*

Podle podmínek návrhu Ústavy institucionální rámec zahrnuje **Evropský parlament, Evropskou radu, Radu ministrů, Evropskou komisi a Soudní dvůr.**

Evropská centrální banka (ECB) hraje důležitou roli v hospodářské a měnové politice Unie, zatímco **Účetní dvůr** zajišťuje audit příjmů a výdajů Unie.

Po boku těchto institucí stojí dva poradní orgány: **Výbor regionů a Hospodářský a sociální výbor.**

4.1.2. *Evropský parlament*

Evropský parlament je instituce, která zastupuje občany členských států. Ve většině oblastí plní Parlament úlohu **spoluvůrce legislativy**, společně s Radou funguje jako **rozpočtový orgán** a dále provádí **politickou kontrolu** Komise.

Návrh Ústavy posiluje pravomoci Evropského parlamentu jako spoluzákonodárce rozšířením oblastí, v nichž se uplatňuje spolutvůrčí postup, nasále nazývaný jako **legislativní postup**, kdy Parlament přijímá rozhodnutí spolu s Radou.

Maximální počet poslanců Evropského parlamentu volených v přímých všeobecných volbách na období pěti let se stanoví na 736.

Evropský parlament: zákonodárná, rozpočtová a politická kontrola

*Rozšíření legislativních postupů založených na společném rozhodování Parlamentu a Rady
Maximální počet členů Evropského parlamentu: 736*

4.1.3. *Evropská rada*

Úkolem Evropské rady je poskytovat Unii **politické podněty** potřebné k jejímu vývoji. Evropská rada nevykonává legislativní funkce a vyjadřuje svoje stanovisko **konsensem**. Návrh Ústavy počítá

Úloha Evropské rady

s jedním zasedáním Evropské rady za čtvrt roku.

Návrh Ústavy stanoví, že Evropská rada má být tvořena z **hlav států nebo vlád** členských států, svého **předsedy** (nový prvek v institucionální architektuře Unie) a **předsedy Komise**. Podle návrhu Ústavy se práce Evropské rady účastní také nový **ministr zahraničních věcí** Unie.

V současné době Evropské radě, stejně jako všem orgánům Rady, předsedá ten členský stát, kterému náleží šestiměsíční předsednictví Rady ministrů podle předem stanoveného harmonogramu. Konvent navrhnul změnu tohoto systému vytvořením **stálé funkce** předsedy Evropské rady voleného Evropskou radou na období **dvou a půl roku** a jednou možností prodloužení tohoto období.

Úkolem tohoto předsedy by bylo předsedat Evropské radě a působit jako hnací síla její práce. Předseda Rady by dále sloužil jako zástupce Unie na vysoké úrovni v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Složení Evropské rady

Nový prvek v institucionálním uspořádání Unie: předseda Evropské rady

4.1.4. Rada ministrů

Rada ministrů je institucí Unie, ve které jsou zastoupeny vlády členských států. Rada společně s Evropským parlamentem plní legislativní a rozpočtové úkoly. Rada je také vedoucí institucí v rozhodovacím procesu o společné zahraniční a bezpečnostní politice.

Rada ministrů je tvořena jedním **zástupcem** na ministerské úrovni jmenovaným **každým z členských států** (např. ministři zemědělství pro Radu, která má za úkol přijímat rozhodnutí týkající se společné zemědělské politiky).

V současné době všem orgánům Rady předsedá členský stát, kterému právě náleží šestiměsíční předsednictví. Podle návrhu Ústavy by **předsednictví** uskupení Rady (např. Zemědělské rady) mělo náležet ministrovi členského státu podle rovného rotačního systému vždy na dobu jednoho roku. Pravidla pro použití tohoto rotačního systému mezi jednotlivými členskými státy budou stanovena Evropskou radou, která při tom *mimo jiné* vezme v úvahu všeobecnou geografickou rovnováhu v Evropě. Výjimkou by byla Rada pro zahraniční záležitosti, které by předsedal ministr zahraničních věcí Unie.

Úloha Rady ministrů

Složení Rady ministrů

Předsednictví Rady ministrů

4.1.5. Evropská komise

Komise byla vytvořena jako nezávislý orgán, který má zastupovat **evropské zájmy** sdílené všemi členskými státy Unie. Komise je hnací silou legislativního procesu – navrhuje legislativu, o kterých musí následně rozhodnout Evropský parlament a Rada.

Komise zajišťuje **plánování a provádění společných politik** (např. společné zemědělské politiky), spravuje rozpočet a řídí programy Společenství. V každodenním řízení politik Společenství spoléhá Komise do značné míry na administrativy jednotlivých členských států.

Evropská komise Unii **zastupuje** navenek a vede mezinárodní jednání (např. jednání ve Světové obchodní organizaci). Podle návrhu Ústavy by mělo být vnější zastupování Unie v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky zajištěno společným ministrem zahraničních věcí.

V neposlední řadě Komise **dohlíží** na to, aby byla řádně dodržována **ustanovení smlouvy** a rozhodnutí přijatá institucemi Společenství (např. v oblasti hospodářské soutěže).

Komise se kolektivně zodpovídá Evropskému parlamentu, který jí může odvolat. Rozhodnutí Komise jsou přijímána prostou většinou.

Od svého založení se Komise vždy skládala ze dvou zástupců čtyř nejlidnatějších členských států a po jednom zástupci ostatních členských států. Dohoda z Nice omezuje složení Komise na jednoho komisaře za každý členský stát. Tímto způsobem bude vytvořena Komise, která má být ustavena příští rok (1. listopadu 2004).

Pro následující Komisi, která má být ustavena v roce 2009, doporučuje návrh Ústavy, aby složení Komise bylo pozměněno následujícím způsobem: kolegium by se mělo skládat z předsedy Komise, ministra zahraničních věcí, který by měl titul místopředsedy, a z třinácti „**evropských komisařů**“ vybraných na základě rovného rotačního systému mezi členskými státy. Kromě evropských komisařů by předseda Komise jmenoval z ostatních členských států „**komisaře**“, kteří by v rámci Komise neměli hlasovací právo.

Konvent nepřinesl žádné zásadní změny způsobu jmenování **předsedy** Komise, ale návrh Ústavy jasně naznačuje, že při navrhování kandidáta na předsedu Komise Evropskému parlamentu musí vzít Evropská rada v úvahu výsledky evropských voleb.

Návrh Ústavy stanoví, že **komisaři** budou vybráni a jmenováni předsedou Komise ze **seznamů** tří lidí (který bude zahrnovat alespoň jednu ženu) vypracovaných jednotlivými státy.

Jmenování předsedy a komisařů, které je platné po dobu pěti let, bude

Úloha Komise

Odpovědnost Komise vůči Evropskému parlamentu

Složení Komise v roce 2009: 15 evropských komisařů a komisaři bez hlasovacího práva z ostatních členských států

Jmenování předsedy Komise a komisařů

tak jako doposud podléhat **schválení hlasováním Evropského parlamentu**.

4.1.6. Ministr zahraničních věcí

Vytvoření postu ministra zahraničních věcí je jednou z hlavních **inovací** konventu. Tato osoba by měla zajistit větší **důslednost** v jednání Unie ve vztahu ke zbytku světa jak na politické, tak na hospodářské úrovni. Ostatní země tak budou moci **snáze identifikovat názor Unie v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky**.

Při zasedáních konventu se hovořilo o tom, že tento ministr by měl dvojí funkci, protože bude jak zástupcem Rady v otázkách společné zahraniční a bezpečnostní politiky, tak jedním z místopředsedů Komise.

Ministr zahraničních věcí by měl být jmenován kvalifikovanou většinou **Evropské rady** a jeho jmenování by podléhalo souhlasu předsedy **Komise**.

Novinka: ministr zahraničních věcí Unie: mluvčí společné zahraniční a bezpečnostní politiky Unie

Jmenování ministra zahraničních věcí

4.1.7. Soudní dvůr

Návrh Ústavy stanoví, že Soudní dvůr by se měl skládat z Evropského soudního dvora, Vyššího soudního dvora (který je v současné době nazýván Evropský soud prvního stupně) a specializovaných soudních dvorů.

Soudní dvůr je instituce zodpovědná za uplatňování práva Společenství. Jeho jurisdikce zahrnuje spory mezi členskými státy, mezi Unií a jejími členskými státy, mezi institucemi a mezi soukromými osobami a Unií. Soudní dvůr může dále odpovídat na dotazy týkající se výkladu zákonů Společenství vznesené národními soudy v rámci řešení sporů v jurisdikci těchto soudů. Tato pravomoc vydávat předběžná rozhodnutí je nezbytná k zajištění jednotného výkladu zákonů Společenství v rámci celé Unie.

Návrh Ústavy by měl umožnit veřejnosti snáze vznášet žaloby proti nařízením Unie, na nichž se zakládají sankce, aniž by se jich jako jednotlivců tato opatření přímo dotýkala (jak v současné době stanoví smlouvy).

Dále v některých případech bude možné porušení práva ze strany členských států na základě žádosti Komise trestat rychleji

Složení Soudního dvora

Úloha soudního dvora

prostřednictvím Soudního dvora, který má možnost snáze ukládat pokuty za nepřevzetí zákonů Unie nebo nerespektování rozsudků Soudního dvora.

4.1.8. Evropská centrální banka (ECB)

Zavedení měnové unie a vytvoření jednotné měny euro (přijaté 12 členskými státy z celkového počtu 15 členských států) vedlo k založení Evropské centrální banky (ECB). Od 1. ledna 1999 je úkolem ECB řízení evropské měnové politiky tak, jak byla definována Evropským systémem centrálních bank (ESCB). Řídící orgány ECB (rada guvernérů a výkonný výbor) řídí Evropský systém centrálních bank, jehož úkolem je řízení měnového růstu, provádění devizových operací, držení a správa oficiálních devizových rezerv jednotlivých členských států a zajištění hladkého provozu platebních systémů. Primárním cílem ECB je udržení stability cen.

Evropská centrální banka provádí evropskou měnovou politiku

4.1.9. Účetní dvůr

Účetní dvůr sleduje účty Unie, kontroluje zákonnost a pravidelnost příjmů a výdajů v rozpočtu Společenství a zajišťuje řádné hospodaření.

Účetní dvůr sleduje příjmy a výdaje

4.1.10. Výbor regionů

Výbor regionů se skládá ze zástupců **místních a regionálních úřadů**. Rada, Parlament a Komise se s tímto výborem radí v otázkách dotýkajících se regionálních a místních zájmů, včetně školství, veřejného zdraví a hospodářské a sociální soudržnosti.

Výbor regionů je poradním orgánem

Návrh stanová maximální počet členů Výboru regionů na **350**. Tito členové jsou jmenováni Radou na období pěti let.

Složení Výboru regionů

4.1.11. Hospodářský a sociální výbor

Hospodářský a sociální výbor (HSV) složený ze zástupců **hospodářských a sociálních organizací a z občanské společnosti** poskytuje **poradní stanoviska** institucím zejména v souvislosti s legislativním procesem. Stanovisko HSV je požadováno před přijetím řady zákonů týkajících se vnitřního trhu, vzdělání, ochrany

Hospodářský a sociální výbor: poradní orgán

spotřebitelů, životního prostředí, místního rozvoje a sociální sféry.

Návrh stanoví maximální počet členů Výboru regionů na **350**. Tito členové jsou jmenováni Radou na období pěti let.

*Složení
Hospodářského a
sociálního výboru*

5. PROSTŘEDKY JEDNÁNÍ UNIE

5.1.1. Zjednodušení nástrojů

Zjednodušení nástrojů, které má Unie k dispozici při svém jednání, zabralo jeden celý specifický článek Deklarace z Laekenu, která stanovila mandát konventu. Práce konventu přinesla v této oblasti některé velice dobré výsledky. Návrh Ústavy **zjednodušuje** současný systém.

*Zjednodušení
nástrojů, jejichž
prostřednictvím Unie
vykonává své
pravomoci*

Typologie opatření se omezuje na **šest nástrojů** (zákon, rámcový zákon, nařízení, rozhodnutí, doporučení a stanovisko). Belgický premiér ve svém slavném projevu před Radou v Laekenu zmínil existenci 36 různých typů opatření!

*Šest zákonných
nástrojů*

Hierarchie mezi legislativní úrovní a úrovní pro implementaci zákonů je stanovena stejným způsobem jako ve všech národních právních řádech.

*Legislativní úroveň a
úroveň implementace*

Zákon bude určovat podstatné prvky dané oblasti a definovat otázky, které jsou více méně technické a mohou být proto postoupeny Komisi pod dohledem dvou spoluzákonodárců, což zmírní jejich pracovní zatížení a umožní, aby se věnovali důležitějším aspektům života lidí v Evropě.

5.1.2. Legislativní postup

Legislativní postup, který se v současné době nazývá spolurozhodovací postup, poskytuje **Evropskému parlamentu** pravomoc jako **spoluzákonodárci, která je** ve stejném rozsahu jako pravomoc **Rady**. Podle tohoto postupu musí být text navržený Komisí, poté co byl prodiskutován se zúčastněnými, schválen jak Evropským parlamentem, tak Radou.

*Spolupráce
Evropského
parlamentu a Rady na
legislativě*

Zobecnění spolurozhodovacího postupu, který je v návrhu Ústavy zavedena jako běžný legislativní postup, vyjadřuje nejlépe zdvojenou legitimitu států (Rada) a evropských občanů (Evropský parlament), která je charakteristickým znakem Unie. V některých případech se ale vyskytnou speciální zákony přijaté samotnou Radou nebo, méně často Evropským parlamentem.

V současné době Rada rozhoduje **jednomyslně** nebo **většinovým systémem**, který k výpočtu většiny využívá systém vážení hlasů, jenž do určité míry bere v úvahu počet obyvatel jednotlivých členských států.

Hlasování v rámci Rady

Návrh Ústavy zavádí **novou definici kvalifikované většiny** v rámci Rady: tento způsob hlasování Rady by měl být zjednodušen a od roku 2009 by měl být definován jako rozhodnutí přijaté většinou členských států zastupujících alespoň 60 % obyvatel Unie.

Definice kvalifikované většiny

Rozšíření **hlasování kvalifikovanou většinou** doporučené v návrhu Ústavy na přibližně třicet ustanovení, která v současné době vyžadují jednomyslnost, usnadní rozhodování v Radě. Ani tento postup ale stále není dostačující; členské státy si totiž zachovávají právo veta v případě více než 50 právních záležitostí. Je proto nebezpečí, že tento fakt bude blokovat jednání Unie, zejména pokud se jedná o přijímání opatření související s daněmi, odvozenými z vnitřního trhu, nebo o přijímání minimálních požadavků v oblasti sociálního zabezpečení.

Oblasti použití kvalifikované většiny

Podle Ústavy bude na Komisi samotné, aby pod dohledem spoluzákonodárců přijímala delegovaná nařízení jako doplnění a/nebo novelizaci prvků legislativy, které nejsou klíčové.

Novelizace prvků legislativy, které nejsou klíčové

Specifické uspořádání rozhodovacího procesu je doporučeno v souvislosti se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou, včetně Evropské bezpečnostní a obranné politiky, na straně jedné a prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti na straně druhé.

Specifická rozhodnutí vztahující se ke Společné zahraniční a bezpečnostní politice a prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti

Aby podpořila užší spolupráci mezi těmi zeměmi Unie, které si přejí v daném kontextu odpovídajícím cílům Unie, jež ale nejsou součástí jejich výlučných pravomocí, jít za úroveň integrace danou ve Smlouvách, zavedla Amsterodamská smlouva koncept „**posílené spolupráce**“. Cílem je umožnit omezenému množství členských států, které si to přejí a jsou toho schopné, pokročit v evropské integraci v souladu s institucionálním rámcem Unie.

Posílená spolupráce - rozvoj integračního procesu bez nutné účasti všech členských států

Tato posílená spolupráce může být použita až jako poslední možnost (pokud nebylo možné jednat na základě ustanovení smlouvy se všemi členskými státy). Posílená spolupráce vyžaduje minimální počet členských států (návrh Ústavy tento minimální počet stanoví jako třetinu všech členských států) a všem ostatním členským státům musí být umožněno se k této spolupráci později připojit.

5.1.3. Finance Unie

<p>Rozpočet Společenství dodržuje tradiční rozpočtové zvyklosti, a je tudíž založen na určitých principech: jednotnost (celkové výdaje a příjmy v jednom dokumentu), anualita (rozpočtové operace jsou vázané na finanční rok) a vyrovnanost (výdaje nesmí převýšit příjmy).</p>	<p><i>Rozpočet Unie</i></p>
<p>Předložení návrhu ročního rozpočtu Unie je úkolem Komise. Návrh Ústavy stanoví přijímání rozpočtu Evropským parlamentem a Radou daleko jednodušším postupem oproti tomu, který je užíván v současné době.</p>	<p><i>Schvalování rozpočtu</i></p>
<p>Návrh Ústavy stanoví, že evropský zákon Rady – „víceletý finanční rámec“ – určuje roční strop pro výdaje Unie. Rozpočet musí být v souladu s tímto víceletým finančním rámcem Rady, která sdílí rozpočtovou pravomoc společně s Evropským parlamentem.</p>	<p><i>Víceletý finanční rámec</i></p>
<p>Komise implementuje rozpočet pod dohledem Evropského parlamentu a Účetního dvora. V praxi je značná část rozpočtu průběžně využívána členskými státy, zejména v těch částech rozpočtu, které se vztahují na zemědělství.</p>	<p><i>Implementace rozpočtu</i></p>
<p>Rozpočet je financován z vlastních zdrojů Unie, které pocházejí zejména z částí DPH vybírané členskými státy a z výběru části HDP členských států. Omezení a kategorie těchto zdrojů jsou stanoveny Radou a musí být ratifikovány všemi členskými státy.</p>	<p><i>Vlastní zdroje</i></p>

6. VNĚJŠÍ POLITIKA UNIE

<p>V předchozích <i>Smlouvách</i> se ustanovení týkající se vnějších vztahů Unie objevovala v různých částech. V Ústavě byla tato ustanovení sjednocena do jediné kapitoly, což zlepšilo čitelnost textu. Toto seskupení dále umožňuje větší důslednost jednání Unie ve vztahu k třetím zemím tak, aby všechna opatření, ať již se jedná o opatření ekonomická, humanitární nebo politická, sledovala stejné cíle.</p>	<p><i>Veškeré vnější akce Unie prezentovány v jediné kapitole: lepší čitelnost a větší důslednost</i></p>
<p>Ve vztahu k zahraniční politice se ve většině případů bude Rada i nadále rozhodovat jednomyslně. V tomto ohledu konvent nepřinesl pokrok, ve který někteří doufali. V Unii 25 nebo 30 států jednomyslnost, nebo-li právo veta každého státu, nijak nezjednoduší rozhodovací proces!</p>	<p><i>Zachování jednomyslnosti</i></p>
<p>Nejzajímavější novinkou je vytvoření funkce ministra zahraničních věcí. Tento ministr bude místopředsedou Komise a bude přímo spolupracovat s členskými státy na otázkách týkajících se zahraniční politiky. Ministr, který bude zodpovídat za diplomatické služby</p>	<p><i>Inovace: vytvoření funkce ministra zahraničních věcí Unie</i></p>

prostřednictvím delegací v přibližně 125 zemích světa, zajistí, aby byla Unie efektivnější a lépe se prosazovala na mezinárodní scéně. Bude na příklad oprávněn jednat jménem Unie v Bezpečnostní radě Organizace spojených národů.

Obranná politika Unie se pomalu utváří s maximálním ohledem na rozdílné kultury a politické závazky jednotlivých členských států (v žádném případě se nejedná například o konci neutrality některých členských států nebo o konkurování Severoatlantické alianci).

Bude vytvořena **Zbrojní agentura**, která zajistí, aby peníze daňových poplatníků byly lépe využívány, například tím, že zamezí duplikaci vojenských programů různých členských států.

Při vstupu do Unie členský stát souhlasí se zásadou vzájemné solidarity. Tato **solidarita** se neprojevuje pouze v hospodářské oblasti; Ústava proto stanoví opatření na úrovni Unie v případě **teroristického** útoku nebo přírodní **katastrofy**.

V souvislosti s **vnějším obchodem jedná s třetími zeměmi Unie**, zejména se Světovou obchodní organizací, aby hájila evropské zájmy v oblasti obchodu se zbožím a službami, duševního vlastnictví a investic.

V této oblasti Ústava zvýrazňuje úlohu **Evropského parlamentu**, který je povýšen prakticky na stejnou úroveň s Radou. Dosavadní Smlouva Parlamentu nedávala jakoukoli úlohu v oblasti rozhodování nebo kontroly. Byla také vyjasněna pravidla rozhodování v **Radě**, aby tak Unie mohla pokračovat ve svém působení jako nenahraditelný prvek řízení světového hospodářství.

Hlavním cílem **rozvojové politiky Unie** je potírání chudoby. Unie a její členské státy poskytují asi 50 % veřejné pomoci ve světě. V zájmu větší účinnosti této pomoci je proto zapotřebí lepší koordinace akcí jednotlivých členských států zaměřených na dosažení tohoto cíle.

Jedno ustanovení Ústavy je věnováno **politice humanitární pomoci** Unie, kterou řídí Kancelář pro humanitární pomoc – ECHO, čímž je zdůrazněn specifický charakter této politiky (tato politika podléhá mezinárodnímu humanitárnímu právu a není prostředkem politického nátlaku).

Ústava specifikuje, jak může Unie sjednávat **mezinárodní dohody** a jasně stanoví postup, který musí být při jejich vyjednávání dodržen: Komise (nebo ministr zahraničních věcí) vyjednává a Rada společně s Evropským parlamentem rozhoduje, zda výsledek jednání přijme či nikoli.

Evropská obranná politika, která respektuje politické závazky jednotlivých členských států
Vytvoření Zbrojní agentury

Solidarita mezi jednotlivými členskými státy, např. v případě teroristického útoku

Vnější obchod: Unie vyjednává s třetími zeměmi

Větší pravomoci Evropského parlamentu, jasnější pravidla rozhodování v rámci Rady

Rozvojová politika zaměřená na potírání chudoby

Politika humanitární pomoci

Vyjednávání mezinárodních dohod

7. PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A SPRAVEDLNOSTI

Koncept oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti se objevuje již v předchozích smlouvách, ale návrh Ústavy poskytuje Unii **příslušné prostředky**, které jsou adekvátní problémům, jež v této oblasti musí Unie řešit (jak zajistit svobodu pohybu osob, jak bojovat proti terorismu a závažné trestné činnosti, jak řídit migraci osob). Návrh Ústavy dále příslušné postupy **zefektivňuje, demokratizuje a zprůhledňuje**.

Vhodné prostředky ke společnému boji proti terorismu a zločinnosti

V souladu s tím, co již zaručují současné smlouvy, zavádí návrh Ústavy **absenci kontrol na vnitřních hranicích Unie** a doplňuje je o pravidla týkající se kontrol osob překračujících **vnější hranice** Unie. Navíc Unie může spravovat své hranice jednotným způsobem, což například znamená vytvoření jednotky, která bude pomáhat a podporovat národní pohraniční strážce v jejich nelehkém úkolu kontroly a sledování hranic.

Absence kontroly na vnitřních hranicích a kontrola na vnějších hranicích Unie

Unie musí mít řádnou **společnou azylovou politiku**, která plně respektuje Ženevskou konvenci o uprchlících a zajišťuje, aby každá osoba, která potřebuje mezinárodní ochranu, tuto ochranu dostala. Na rozdíl od současných smluv, které pouze stanoví minimální požadovaná pravidla, návrh Ústavy obsahuje zavedení **společného evropského azylového systému**, který mimo jiné zahrnuje **jednotný statut uprchlíka a společné postupy**.

Společná azylová politika

Unie dále zavede **společnou imigrační politiku**. Návrh Ústavy stanoví hlavní zásady této společné politiky, což je něco, co v předchozích smlouvách nebylo. Cílem této politiky je efektivní řízení pohybu osob, zajištění spravedlivého přístupu k imigrantům usazených na území Unie a prevence a potírání ilegální migrace a převaděčství. Rada a Evropský parlament v tomto ohledu podniknou nezbytné kroky, například co se týče migrace do členských států nebo práv imigrantů. Unie dále může přijmout opatření s cílem podpořit snahu členských států o integraci občanů třetích zemí.

Společná imigrační politika

Všechny tyto politiky budou prováděny s ohledem na **princip solidarity**, včetně finanční solidarity, který je zakotvena v návrhu Ústavy. Demokratická legitimita bude výrazně posílena. Oproti současnosti, kdy je Evropský parlament žádán o stanovisko jen výjimečně, podle návrhu Ústavy jsou všechna opatření týkající se této problematiky přijímána Evropským parlamentem a Radou. Další výrazná změna se týká Soudního dvora, který bude provádět jurisdikční kontrolu všech přijatých opatření. Komise bude mít i nadále jako jediná právo navrhnout nové právní normy a bude také plnit svoji úlohu strážce Smluv.

Unie pro všechny a demokratické postupy

Stejně jako nyní, bude i nadále Unie aktivní v oblasti soudní **spolupráce v občanských věcech** za předpokladu, že se dotýkají více než jednoho členského státu. Na rozdíl od existujících Smluv

Soudní spolupráce v občanských věcech

poskytuje návrh Ústavy Radě a Evropskému parlamentu pravomoc přijímat zákony nebo rámcových zákonů, které posílí dostupnost spravedlnosti.

Podle textů současných Smluv mohla Unie jednat v oblasti **soudní a policejní spolupráce v trestních věcech**. Podobně jako v případě Společné zahraniční a bezpečnostní politiky byla však tato otázka řešena v oddělené části Smlouvy o Evropské unii, známé jako třetí pilíř, kde se uplatňuje mezivládní rozhodovací metoda. Inovace provedená návrhem Ústavy spočívá v odstranění třetího pilíře, seskupení všech politik Unie do jediné struktury a zavedení postupů, které jsou **demokratičtější, efektivnější a průhlednější**. Návrh Ústavy v tomto ohledu zahrnuje jeden zvláštní prvek: skupina členských států (jedna čtvrtina) může předložit návrh stejným způsobem jako Komise. Právo veta je z velké části odstraněno a nahrazeno pravidlem kvalifikované většiny. Parlament spolupracuje s Radou na legislativě a přijatá opatření musí být předložena k prozkoumání Soudnímu dvoru.

Evropský parlament a Rada tedy mohou stanovit jednotné definice a **tresty** týkající se řady **závažných trestných činů a trestných činů přesahujících rámec jednoho členského státu**, které jsou uvedeny v návrhu Ústavy. Jedná se o velice závažné trestné činy jako je terorismus, nelegální obchod s drogami a lidskými bytostmi, rasismus a xenofobie, sexuální zneužívání dětí a trestné činy týkající se životního prostředí.

Návrh Ústavy dále umožní Unii přijímat rámcové zákony o trestním řízení s ohledem na práva obětí a na osobní práva v trestním řízení. Již existující mechanismus soudní spolupráce mezi jednotlivými členskými státy (např. Eurojust) bude posílen a Rada bude moci v budoucnosti rozhodnout o vytvoření ministerstva **evropského žalobce**, které se bude zabývat hledáním a soudním stíháním pachatelů a spolupachatelů **závažných trestných činů přesahujících rámec jednoho členského státu**. Toto rozhodnutí musí být přijato jednomyslně všemi členskými státy.

V oblasti policejní spolupráce poskytuje Evropský policejní úřad – Europol strukturu pro rozvoj policejní spolupráce mezi jednotlivými členskými státy v prevenci a potírání všech závažných forem organizovaného mezinárodního zločinu. Podle návrhu Ústavy bude Europol pod dohledem Evropského parlamentu a národních parlamentů.

Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech

Jednotné tresty za trestné činy přesahující rámec jednoho členského státu

Budoucí ministerstvo evropského žalobce pro stíhání osob, které se dopustily mezinárodního zločinu

Policejní spolupráce

8. DALŠÍ POLITIKY UNIE: K ČEMU ÚSTAVA PŘÍSPÍVÁ

Ústava věnovala zvláštní pozornost **reformě některých politik** (Společné zahraniční a bezpečnostní politice; Prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti; Hospodářské a měnové unii). Žádné zásadní změny ostatních politik Unie nebyly provedeny.

Reforma některých politik Unie

Zvláštní pozornost byla věnována zajištění **stejnorodosti v jednání Unie** prostřednictvím ustanovení, která zajišťují, aby celkové cíle (zejména rovnost pohlaví, životní prostředí a spotřebitelé) byly brány v potaz při definování a implementaci každé jednotlivé politiky.

Stejnorodost v jednání Unie

Návrh Ústavy zavádí **nové právní základy**, které v případě nutnosti umožní Unii přijímat opatření v oblastech veřejného zdraví jako odpověď na ohrožení bezpečnosti veřejnosti (SARS, bio-terorismus); v oblasti **energetiky** za účelem prosazování přístupu k veřejným službám, jejich stálosti, bezpečnosti dodávky, rozvoje obnovitelných zdrojů energie a šetření energií; v oblasti **civilní ochrany** jako pomoc členským státům v případě přírodních katastrof a katastrof způsobených lidským zásahem; a v oblasti **sportu** za účelem rozvíjení výchovného rozměru sportu a koordinace prevence dopingů.

Nový rozsah opatření v jistých oblastech

9. NABYTÍ ÚČINNOSTI A REVIZE ÚSTAVY

Nabytí účinnosti Ústavy

Ústavní smlouva je založená na předpokladu, že bude ratifikována všemi členskými státy. Pokud bude dva roky po jejím podepsání tato smlouva ratifikována pouze čtyřmi pětinaми členských států, Evropská rada bude muset situaci přezkoumat.

Nabytí účinnosti Ústavy

Další revize Ústavy

Revize budou připravovány formou konventu, pokud jejich rozsah nebude omezen. Konvent musí konsensem přijmout doporučení pro mezivládní konferenci, která společně schválí navrhované novelizace. Tyto novelizace vstoupí v účinnost teprve poté, co byly ratifikovány všemi členskými státy v souladu s jejich příslušnými ústavními pravidly.

Revize Ústavy: potvrzení metody konventu

Podrobné informace o práci konventu jsou k dispozici na serveru Evropa evropských institucí: <http://europa.eu.int/futurum>

10. CO SE STANE PO KONVENTU?

Pan Giscard d'Estaing předložil návrh Ústavy vypracovaný konventem na zasedání **Evropské rady** v Soluni, které se konalo ve dnech 19. – 20. června 2003.

Předložení tohoto návrhu bylo završením poslání tohoto konventu. Evropská rada ale rozhodla, že je ještě nutné provést některé čistě technické práce na Části III Ústavy, která se zabývá politikami Unie. Tyto práce byly dokončeny 13. července.

Na základě návrhu konventem vypracovaného návrhu Ústavy zahájila **mezivládní konference** svou práci **4. října 2003**.

Na této mezivládní konferenci, která přijme konečné rozhodnutí, se schází zástupci vlád 15 současných členských států Unie a 10 přistupujících států (tři kandidátské země – Bulharsko, Rumunsko a Turecko budou mít statut pozorovatelů). Práce konference se účastní i Komise a velice úzce zapojen je také Parlament.

Mezivládní konference by měla dokončit svou práci **12. prosince 2003**. Ústava by měla být podepsána co možná nejdříve po 1. květnu 2004, což je datum přístupu 10 nových členských států do Unie, před **volbami do Evropského parlamentu**, které se budou konat **15. června 2004**.

Mezivládní konference přijme konečné rozhodnutí o Ústavě